

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Ammatillisen aikuiskoulutuksen julkinen rahoitus

Jatkuvan oppimisen työryhmä 25.9.2025

Julkisen rahoituksen kokonaisuus

- Ammatillisen koulutuksen vos-rahoitus
- Työllisyysalueiden rahoitus koulutuksen hankinnalle
- JOTPA:n rahoitus

Ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoitus

- Järjestämisluvan omaaville
- Sidoksissa tutkintokoulutukseen (tutkintojen perusteet)
- Opiskelijaksi ottaminen
- Laki ammatillisesta koulutuksesta ja asetukset
- Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslaki ja asetukset
 - Rahoitusmalli
- Valtion talousarvion momentti 29.20.30, noin 2,1 mrd€ vuonna 2026, josta noin 49 % kohdistui muiden kuin oppivelvollisuuslain mukaisessa koulutuksessa oleville (maksuttomuus).

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Työllisyysalueiden rahoitus koulutuksen hankinnalle

Työvoimakoulutuksen järjestäminen

- Työvoimakoulutus on joko ammatillisesti suuntautuneita opintoja tai maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta.
- Ammatillisesti suuntautunut työvoimakoulutus voi olla VOS-rahoitettua (pääosin toisen asteen tutkintoon tai sellaisen osaan tähtäävää koulutusta), tai hankittua/kilpailutettua koulutusta.
- Työvoimakoulutuksen hankinta siirtyi 1.1.2025 alkaen ELY-keskuksilta uusille työvoimaviranomaisille ja työllisyysalueille (45 kpl).
- Työvoimaviranomainen voi työvoimapalveluiden järjestämislain mukaisesti järjestää koulutusta omana tuotantonaan tai hankkia sitä palveluntuottajilta. Työvoimakoulutusta voidaan toteuttaa myös yhteishankintana työnantajan kanssa (ns. yhteishankintakoulutukset).
- Työvoimakoulutuksen lisäksi työtön työnhakija voi suorittaa myös omaehtoisia opintoja työttömyysetuudella tuettuna.

Työvoimakoulutus v. 2019 – 2024, euroa

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Työvoimakoulutus (€)						
Työvoimakoulutus yhteensä (€)	106 276 450	91 967 386	103 272 791	104 556 217	121 879 803	128 159 648
Kotokoulutus (€)	50 794 896	46 130 795	50 591 730	47 868 279	69 214 700	86 633 314
Työvoimakoulutus ilman kotokoulutusta(€)	55 481 554	45 836 591	52 681 061	56 687 938	52 665 103	41 526 334

Alkaneet työvoimakoulutusjaksot 01/2024 – 07/2025

	Koulutukset yhteensä	Vos-koulutusta	Normaali koulutus
2025 Heinäkuu	659	7	652
2025 Kesäkuu	1 875	52	1 823
2025 Toukokuu	1 863	367	1 496
2025 Huhtikuu	2 825	956	1 869
2025 Maaliskuu	3 745	1 692	2 053
2025 Helmikuu	2 822	1 292	1 530
2025 Tammikuu	2 735	1 444	1 291
2024 Joulukuu	1 615	769	846
2024 Marraskuu	4 138	1 367	2 771
2024 Lokakuu	5 027	1 747	3 280
2024 Syyskuu	5 205	2 838	2 367
2024 Elokuu	5 218	2 357	2 861
2024 Heinäkuu	597	33	564
2024 Kesäkuu	1 204	127	1 077
2024 Toukokuu	3 370	650	2 720
2024 Huhtikuu	4 918	1 204	3 714
2024 Maaliskuu	5 078	1 799	3 279
2024 Helmikuu	4 795	1 647	3 148
2024 Tammikuu	5 923	2 185	3 738

Normaali koulutus =
hankittu koulutus

Palveluohjaus VOS-
koulutukseen ja erityisesti
hankittuun
työvoimakoulutukseen
ovat vähentyneet
alkuvuoden 2025 aikana.

Pitkälle meneviä
johtopäätöksiä ei
alkuvuoden luvuista tule
tehdä – osalla alueista
koulutushankinnat ovat
vielä kesken.

Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella

01/2024 – 07/2025

2025 Heinäkuu	17 835
2025 Kesäkuu	18 651
2025 Toukokuu	22 249
2025 Huhtikuu	23 647
2025 Maaliskuu	24 058
2025 Helmikuu	24 071
2025 Tammikuu	24 025
2024 Joulukuu	19 156
2024 Marraskuu	22 128
2024 Lokakuu	23 206
2024 Syyskuu	23 916
2024 Elokuu	22 007
2024 Heinäkuu	18 818
2024 Kesäkuu	19 581
2024 Toukokuu	23 522
2024 Huhtikuu	24 807
2024 Maaliskuu	25 083
2024 Helmikuu	24 971
2024 Tammikuu	24 442

Taulukko kuvaa palvelussa olevien lukumäärää kuun lopussa.

Luvussa mukana kaikki yhteensä, sisältäen enint. 24 kk, enint. 6 kk ja koto-omossa opiskelevat.

Opiskelijamäärät pysyneet kutakuinkin ennallaan.

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

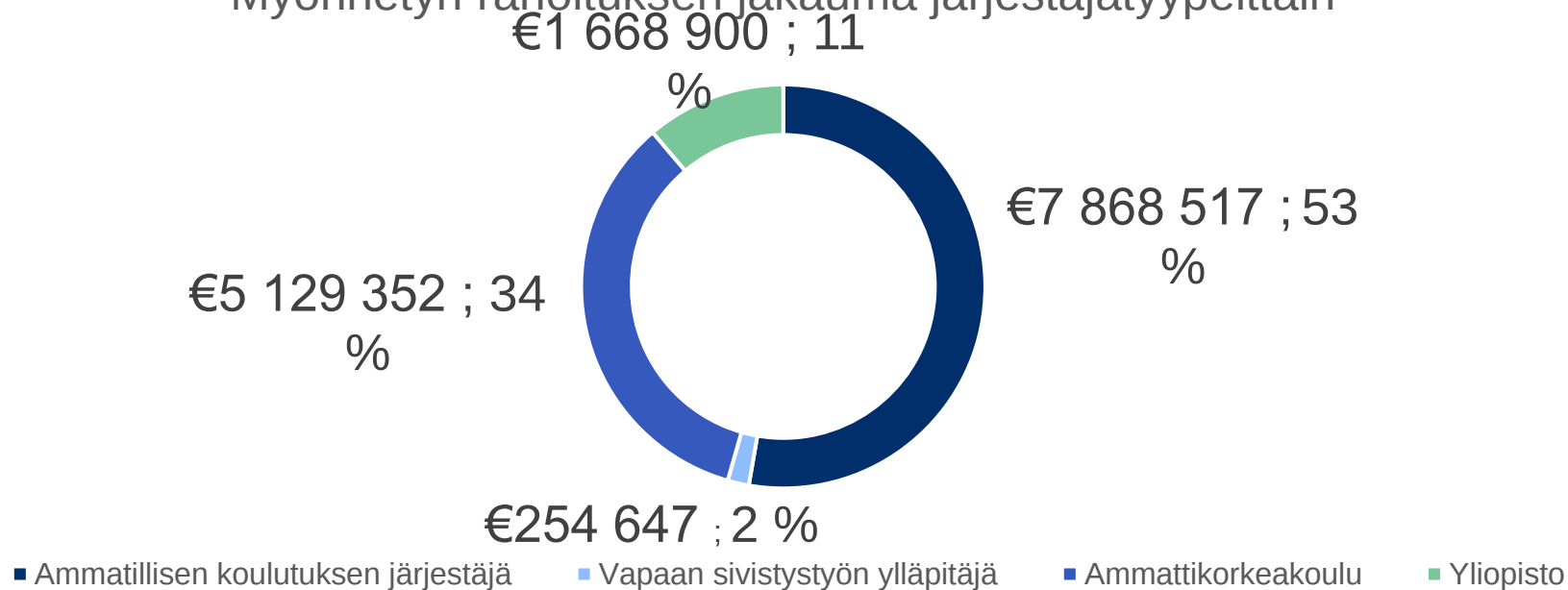
JOTPA:n rahoitus

Myönnetyt avustukset 2024

2024 myönnettyjä avustuksia yhteensä 14 921 416 €, josta ammatillisen koulutuksen järjestäjille kohdentunut 7 868 517 €*.

Myönnetyistä avustuksista 8 787 445 € on ollut elpymis- ja palautumistukivälineen mukaista rahoitusta (RRF-rahoitus).

Myönnetyn rahoituksen jakauma järjestäjätyypeittäin

Hankinnat 2024

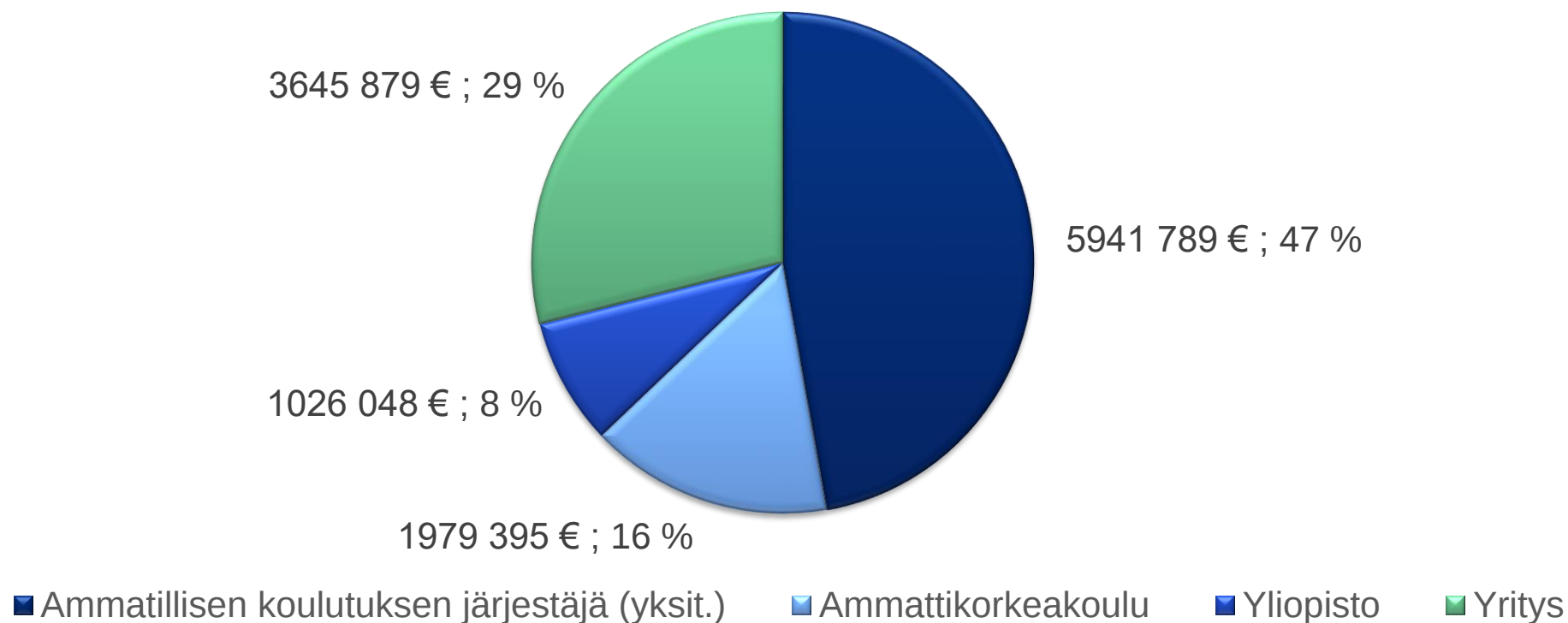
Hankinnat

- 2024 toteutunut hankintojen laskutus 12 593 110 €, josta 1 165 044 € on EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) mukaista rahoitusta
 - Sisältää 2022 – 2024 kilpailutettujen koulutusten laskutusta
 - Tästä ammatillisen koulutuksen järjestäjien omistamille yrityksille maksettu 47 % 5 941 789 €
- 2024 uusia koulutusten hankintapäätöksiä tehty yhteensä 7 500 000 €*
 - Tästä ammatillisen koulutuksen järjestäjien omistamille yrityksille hankintasopimuksia 15 % (1 125 000 €)

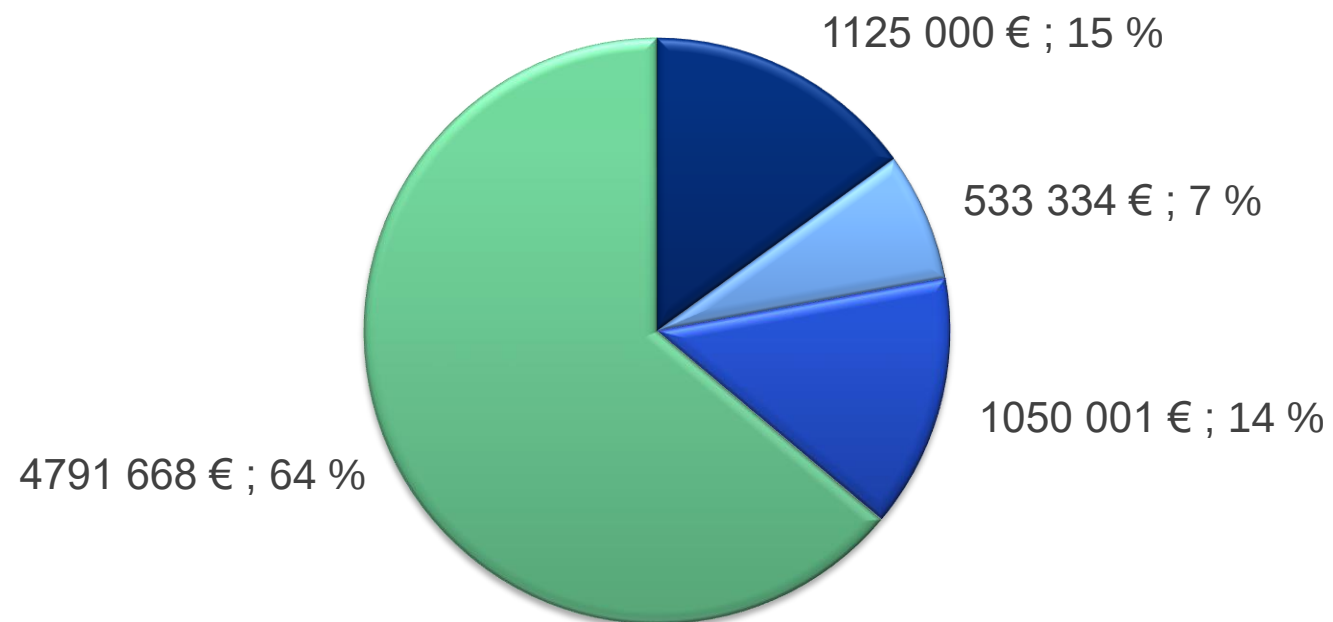
Hankinnat 2024

- Hankintapäätöksen yhteydessä määrärahaa sidotaan hankintasopimuksen kokonaisarvo.
- Hankintapäätöksellä sidottu määräraha maksetaan palveluntuottajalle laskutuksen mukaan kuukausittain perustuen toteutuneisiin ja todennettaviin suoritettuihin opintoihin.
- Hankintojen sopimuskaudet voivat sijoittua useammalle vuodelle, jolloin sidontoihin tulee varata siirtyvää määrärahaa.
- Hankintojen tarjouskilpailuihin eivät voi osallistua kunnat tai kuntayhtymät (yhtiöittämisvelvollisuus, kuntalaki 410/2015, 126 §)

Vuonna 2024 laskutetut koulutushankinnat

2024 uudet hankinnat: palveluntuottajan tyyppi

■ Ammatillisen koulutuksen järjestäjä (yksit.)

■ Ammattikorkeakoulu

■ Yliopisto

■ Yritys

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Keinoja lisätä yksityistä rahoitusta ammatillisessa aikuiskoulutuksessa

Yksityisen rahoituksen kokonaisuus

- Tilauskoulutus
- Maksullinen täydennyskoulutus
- Opiskelijamaksut
- Yksityis- ja julkisrahoitteisen koulutuksen täsmentäminen

Tilauuskoulutus

- Tilauuskoulutus mahdollistetaan EU/ETA-alueen kansalaisille ja alueella pysyvästi asuville.
- Yksityisesti rahoitettu tutkintokoulutusta, tavoitteena voi olla myös tutkinnon osa.
- Työnantajan tai muun tilaajaorganisaation tarpeeseen.

Maksullinen täydennyskoulutus

- Liiketaloudellisesti hinnoiteltua.
- Tarjonta ei ole sidottu tutkinnon perusteisiin.
- Valtiontukikielto ja kilpailuneutraalius huomioitava.
- Ei opiskelijaksi ottamista tai muita ammatillisen koulutuksen säädösten velvoitteita.
- Vuonna 2026 avattavassa Osaamispolku –palvelussa on varauduttu myös muun kuin julkisrahoitteisen koulutuksen esille tuomiseen osana koulutustarjontaa.

Opiskelijamaksut

- Nykyisin muusta kuin perustutkintokoulutuksesta voi periä opiskelijamaksuja. Ne kattavat laskennallisesti n. 6 % at/eat-järjestämiskustannuksista. Kaikki koulutuksen järjestäjät eivät peri opiskelijamaksuja.
- Opiskelijamaksujen korottaminen
- Opiskelijamaksujen laajentaminen koko at/eat tarjontaan

Yksityis- ja julkisrahoitteisen raja

- Muun ammattillisen koulutuksen poistuessa valtaosa toteutuneesta sisällöstä siirtyy täydennyskoulutukseksi (pätevöitymiskoulutukset)
- Onko tarkoituksenmukaista, että ammatillisen koulutuksen rahoitusta kohdistuu merkittävässä määrin korkeakoulututkinnon suorittaneiden lisä- ja täydennyskoulutukseen?
 - Maksuttomuuden rajaaminen pohjakoulutuksen mukaisesti
 - Eräiden koulutusten (tutkinnot ja tutkinnon osat) siirtäminen julkisen rahoituksen ulkopuolelle (tutkintorakenteen muutos, tutkinnon perusteiden muutos)
- Muita mahdollisuuksia?

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Valtiontuki ja kilpailuneutraliteetti

Valtiontuki

Valtiontuella tarkoitetaan sitä, että viranomainen tukee tiettyä yritystä tai tuotetta myöntämällä sille julkista rahoitusta. Tällaista tukea saava yritys saa etulyöntiaseman kilpailijoihinsa nähden.

- Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ([SEUT](#)) 107 artiklan 1 kohta.
 - Kiellettyjä ovat EU-maiden valikoivasti myöntämät tai valtion varoista maksettava tuet, jotka voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
 - EU:n valtiontukisääntöjä [sovelletaan](#), kun kaikki valtiontuen tunnusmerkit täyttyvät: julkisia varoja kanavoidaan yrityksiin eli taloudelliseen toimintaan, tämä taloudellinen etu on valikoiva, toimenpide vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua, ja se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- Euroopan komission tiedonannossa SEUT 107 art. 1 kohdassa tarkoitettua valtiontuen käsitteestä ([EUVL 2016/C 262/01](#)) koulutus- ja tutkimustoimen osalta todettu, että valtion rahoittaman ja valvoman kansallisen koulutusjärjestelmän puitteissa järjestettyä julkista koulutusta voidaan pitää muuna kuin taloudellisena toimintana.
 - Kuitenkin joitakin julkisyhteisön tarjoamia koulutuspalveluja voidaan pitää niiden luonteen, rahoitusrakenteen ja kilpailevien yksityisten laitosten olemassaolon vuoksi taloudellisina palveluina. Tästä tarkemmin tiedonannon kohdat 28 ja 30.

Kilpailuneutraliteetti

Kilpailuneutraliteettisääntelyn tavoitteena on turvata tasapuolinen kilpailu julkisen ja yksityisen sektorin markkinoilla tapahtuvan toiminnan välillä.

- Viranomaiselle on annettu tehtäväksi valvoa, ettei julkinen sektori saa markkinoilla toimiessaan perusteettomia etuja.
 - Kilpailuneutraliteetti voi häiriintyä esimerkiksi, jos valtio tai kunta harjoittaa markkinoilla EU-oikeuden mukaista taloudellista toimintaa sellaisessa organisaatiomuodossa, jossa toimija saa hyväkseen konkurssisuojan ja veroetuuksia, joita yksityinen toimija ei saa.
 - Valvonnasta vastaa Kilpailu- ja kuluttajavirasto [KKV](#).
- Kilpailuneutraliteettisäännökset ovat kilpailulain (948/2011) 4 a luvussa.
- Lisäksi esimerkiksi kuntalain (410/2015) yhtiöittämisvelvollisuutta koskeva sääntely turvaa omalta osaltaan kilpailuneutraliteetin toteutumista.

Tutkintorakenteen tarkoituksenmukaisuus - jatkokeskustelu

Kevään kokouskeskustelussa

- Esillä oli neljä skenaariota tutkintojärjestelmän kehittämisestä.
 - Tutkintorakenteen selkeys, asiakaslähtöisyys ja osaamisperusteisuus sekä jatko-opintokelpoisuuden säilyttäminen todettiin tärkeiksi lähtökohdiksi.
 - Tutkintojen ja osaamisalojen määrän vähentäminen ja siirtyminen kahteen tutkintotyyppiin voisivat olla ratkaisuja tutkintorakenteen selkeyttämiseen.
- Seuraavissa dioissa luonnosteltu esimerkkejä kahden tutkintotyypin mallista.

Kahden tutkintotyypin malli, esimerkki 1:

Sosiaali- ja terveysala

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto

Tutkinto toimisi nykyisenkaltaisena alalle tulotutkintona.

Yhteinen osuus noin 60 osp, sen jälkeen osaamisalavalinta ja sen lisäksi erikoistuvaa osaamista tai jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja.

Vaativan erikoisosaamisen tutkinnon osat siirrettäisiin eat:hen (esim. perioperatiivinen hoitotyö, näytteenotto, vastasyntyneen ja imeväisikäisen hoitotyö).

Sosiaali- ja terveysalan erikoisammattitutkinto

Tutkinto toimisi perustutkinnon jatkotutkintona. Mahdollisuus suorittaa vain yksittäisiä tutkinnon osia.

Uuteen tutkintoon tulossa 10 osaamisalaa, joilla tutkintonimikkeet (osalla useampi). Osaamisalat vastaavat tulevaisuuden osaamistaitoihin, esim. elämän loppuvaiheen, akuuttihoitotyön, infektioiden ehkäisyn ja torjunnan ja ikääntyneiden hyvinvoinnin edistämisen osaamisala.

Yhteistyö korkeakoulujen kanssa: eat-tutkinnon osien tunnustaminen korkeakoulupintoihin.

- Lisäksi aikuiskoulutuksessa olisi tarjolla työelämän määrittämiä lyhyitä osaamiskokonaisuuksia, jotka toimisivat alalle tulokoulutuksina. Nämä voisivat koostua yhdestä tai useammasta tutkinnon osasta. Näitä voisivat olla mm. hoiva-avustajan tehtäviin, mielenterveystyöhön ja vammaistyöhön. Jos henkilö haluaisi jatkaa perustutkintoon, niin suoritettut tutkinnon osat tunnustettaisiin osaksi tutkintoa.
- STM:ssä on laadinnassa ammattilaisen koulutus- ja urarunko, joka sidotaan palkkakehitysmalliin. Tässä mallissa mukana pt ja eat.

Esimerkki 2: Turvallisuusala

Turvallisuusalan perustutkinto

Tutkinto toimisi laaja-alaisena turvallisuusalan ammattiin tulotutkintona.

Tutkinnon suorittanut antaa valmiudet toimia turvallisuusalan perustehtävissä, kuten vartijana, järjestyksenvalvojana, turvasuojaajana tai muissa turvallisuusalan tehtävissä.

Yhtenä tutkinnon osana vartijan peruskoulutukseen vaadittava osaaminen (sisältäen Poliisihallituksen kokeen).

Turvallisuusalan erikoisammattitutkinto

Tutkinto toimisi perustutkinnon jatkotutkintona. Mahdollisuus suorittaa vain yksittäisiä tutkinnon osia.

Tutkinto antaa valmiudet toimia mm. turvallisuusjohtamisen, turvallisuusalan palveluliiketoiminnan, turvallisuustekniikan kehittämisen ja turvallisuusauditoinnin tehtävissä.

- Tutkintokoulutuksen lisäksi aikuiskoulutuksessa olisi tarjolla pienenä osaamiskokonaisuutena mm. vartijan koulutus (yksi perustutkinnon tutkinnon osa). Tällä hetkellä perustutkinnossa on Vartiointitehtävissä toimiminen (30 osp) ja ammattitutkinnossa Vartijan koulutus (25 osp), jotka kummatkin antavat saman pätevyyden.

Tutkinnon muodostumisen määrittely

- Tällä hetkellä tutkintorakenteessa on 160 tutkintoa, joille kullekin on omat tutkinnon perusteet.
- Voimassa olevissa tutkinnon perusteissa on 3 409 määriteltyä tutkinnon osaa. Osa tutkinnon osista on yhteisiä useille tutkinnoille ja osa tutkintokohtaisia. Myös tutkintokohtaisissa osissa on päällekkäistä osaamista (mm. yrittäjäyys, asiakaspalvelu, myynti).
- Tuotaessa uutta osaamista tutkintoon, tulee aina tehdä muutos tutkinnon perusteeseen (uusi määräys tai muutosmääräys).
- Voisiko jatkossa olla tutkinnon osien pooli, joista määräyksellä rakentuu kahdentasoisia tutkintoja? Uuden osaamistarpeen myötä laaditaan uusia tutkinnon osia ja määräyksellä todetaan, mihin tutkintoihin ko. lisäys tulee.
- Tarkasteluun myös tutkintojen laajuudet. Laaja-alaiset perustutkinnot olisivat jatkossakin 180 osaamispistettä. Voisivatko erikoisammattitutkinnot esim. 90-120 osaamispistettä, jolloin osaaminen kohdistuisi alan syventävään erikoisosaamiseen? Lisäksi säilyisi mahdollisuus yksittäisten tutkinnon osien suorittamiseen.

Esimerkki

Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinnon muodostuminen:

Pakolliset tutkinnon osat: 1, 2

Osaamisalan x pakolliset tutkinnon osat: 3, 4

Valinnaiset tutkinnon osat: 5, 6, 7, 8

Yhteiset tutkinnon osat: A, B, C

Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon muodostuminen:

Pakolliset tutkinnon osat: 8, 9

Valinnaiset tutkinnon osat: 5, 6, 7, 3, 10, 11

Yhteiset tutkinnon osat: A, B, C

Määräyksellä todettaisiin kunkin tutkinnon muodostuminen.

Lisäksi määräyksiä, jotka koskisivat useaa tutkintoa (esim. yhteiset tutkinnon osat).

Vaikutukset perusteiden kehittämiseen

- Mikäli olisi tutkinnon osien pooli, siihen voisi lisätä nopeastikin uusia tutkinnon osia muuttuvien työelämätarpeiden pohjalta.
- Uudet tutkinnon osat sijoitettaisiin osaksi yhtä tai useampaa tutkintoa. Uudet tutkinnon osat voisivat olla tutkintokohtaisia, useaa alaa koskevia tai ei-alaan sidottuja.
- Tutkinnon osien laajuuden samankaltaistaminen tukisi joustavia tutkinnon muodostumisia ja henkilökohtaisten oppimispolkujen rakentamista. Jo nykyisin on tavoite, että tutkinnon osien laajuudet ovat 15 tai 30 osaamispistettä.
- Erikoisammattitutkintojen laajuuden uudelleenmäärittely kohdentaisi perusteissa määritellyn osaamisen alan syventävään erikoisosaamiseen ja mahdollistaisi tutkinnon osien laajuuden yhdenmukaistamisen.